

STUDIEGUIDE 2026–2027

VASA ÖVNINGSSKOLA
GYMNASIET

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

HÄLSNING FRÅN REKTORN.....	3
VÄRDEGRUND OCH VERKSAMHETSKULTUR	4
ORDNINGSREGLER FÖR VASA ÖVNINGSSKOLAS GYMNASIUM	5
UNESCO-SKOLA	6
KONTAKTUPPGIFTER	7
GRUPPHANDLEDARE	8
SKOLANS ARBETSTIDER OCH PERIODINDELNING.....	9
ATT STUDERA I GYMNASIET	10
STUDIEAVSNITT	14
ATT AVLÄGGA STUDIEAVSNITT	17
BEDÖMNING AV STUDIEAVSNITT.....	18
LÄRSTIGENS ÖVERSYN.....	21
FUSK OCH PLAGIAT.....	22
HANDLEDNING	24
STÖD FÖR LÄRANDE OCH SPECIALUNDERVISNING.....	27
STÖD FÖR FRAMGÅNG	29
STUDERANDEHÄLSA	30
FÖRSÄKRINGSÄRENDEN VID OLYCKSFALL.....	31
NÄRVARO OCH FRÅNVARO	32
IT-RELATERADE FRÅGOR	34
GYMNASIETS AVGÅNGSBETYG.....	37
STUDENTSKRIVNINGAR	38
NÅGRA PRAKTISKA SAKER	43
DEM SKA JAG VÄNDA MIG TILL?	44
MINA ANTECKNINGAR.....	45

HÄLSNING FRÅN REKTORN

Välkommen till Vasa övningsskolas gymnasium! Du har gjort ett bra skolval och vi hoppas att du kommer att trivas hos oss, bidra med din medverkan och växa som människa.

Vasa övningsskolas gymnasium är ett gymnasium mitt i Vasas stadskärna med ca 390 studerande och 30 olika nationaliteter. Utöver den nationella gymnasieutbildningen erbjuder vi bildkonst- och musikprogram på svenska samt det engelskspråkiga studieprogrammet International Baccalaureate Diploma Programme. Bildkonst- och musikprogrammet är en del av den nationella gymnasieutbildningen. Gymnasiet fördjupar den studerandes intresse för vetenskapens och konstens värld och utvecklar studerandes färdigheter för fortsatta studier och arbetslivet. Vi ger dig en bred allmänbildning, en god grund för fortsatta studier, individuell studietakt, flexibelt studieprogram, kontinuerlig handledning i studierna och arbete i trivsamt miljö.

Vårt uppdrag är att stärka en bred allmänbildning men också att erbjuda möjligheten att studera på djupet i de ämnen du väljer att fokusera på. Som studerande vid Vasa övningsskolas gymnasium har du mycket goda möjligheter att fördjupa dina kunskaper och färdigheter i de för dig intressanta ämneskombinationer. Som ett stort gymnasium har vi ett brett utbud av valfria studieavsnitt som ger dig förutsättningar att utveckla dig själv som en kritiskt granskande och självständig individ men också inbjuder till att handla på ett ansvarsfullt och empatiskt sätt i samverkan med andra.

Vi betonar kommunikation, laboration och sociala färdigheter, vilket innebär ett starkt och levande modersmål, användbar flerspråkighet, självklar förtrogenhet med tekniska hjälpmedel och media, undersökande och problemlösande förhållningssätt och en trygg och social kompetens.

Vi värnar om mångfalden och vi är goda ambassadörer för den kulturella kontext vi verkar i, både i skolvardagen och utanför skolsamfundet. Gymnasiet uppmuntrar till ansvarsfullt agerande och stärker studerandes förutsättningar att agera tillsammans som världsmedborgare. Trygghet, ansvar och respekt formar vår vardag.

Under gymnasiestudierna bildar sig en studerande på Vasa övningsskolas gymnasium en klar uppfattning om de värderingar och centrala grundläggande normer som ligger till grund för en demokratisk och hållbar framtid. Frågor med speciell betydelse för oss är värnandet av miljön samt ambitionen att fungera som en språkstimulerande skola.

I vår värdegrund betonar vi välbefinnande genom samverkan, delaktighet och respekt i varje enskilt möte. Vårt gymnasium har en viktig integrerande funktion och främjar en gemensam förståelse av värdegrunden som hos oss visar sig bland annat i den mycket goda skolgemenskapen. Likabehandling, jämlikhet och välbefinnande är aspekter av skolvardagen som vi värdesätter högt. För oss är skolidentiteten och traditionerna viktiga element i vardagen och som studerande hos oss blir du en aktiv del av skolsamfundet.

Vi ser fram emot att dela skolvardagen med dig!

Moja Ladvelin, rektor

VÄRDEGRUND OCH VERKSAMHETSKULTUR för Vasa övningsskolas verksamhet

Värdegrund

Vår värdegrund bygger på den finländska bildningstraditionen, enligt vilken samhället och kulturen utvecklas och förnyas genom utbildning och lärande. Vi strävar efter att utveckla den studerandes kunskap om olika värden genom att behandla motsättningar mellan offentligt uttalade värderingar och verkligheten.

Vårt gymnasium är en gemenskap, där människor med olika språklig, ideologisk och religiös bakgrund har möjlighet att upptäcka gemensamma värderingar och principer för ett gott liv. Vi uppmuntrar studerande att bry sig om och ta hand om varandra samt lär sig att samarbeta. Vi värdesätter kreativitet, initiativförmåga, ärlighet och uthållighet. Den mänskliga och kulturella mångfalden ses som en rikedom och källa till kreativitet. Vi värnar om kulturarvet samt förmedlar och utvärderar kunskap om kulturarvet i ett nutidsperspektiv.

Undervisningen sporrar den studerande att reflektera över olika möjligheter, alternativ och missförhållanden i det finländska samhället och i den globala utvecklingen. All verksamhet i gymnasiet präglas av delaktighet, aktivitet och gemenskap. Genom undervisningen främjar vi jämlikhet och likabehandling samt välbefinnande och demokrati.

Den studerande bildar sig under gymnasietiden en klar uppfattning om vilka värderingar, centrala grundläggande normer och människorättsnormer som ligger till grund för de grundläggande och mänskliga rättigheterna samt på vilka sätt dessa rättigheter främjas.

Den studerande får insikt om betydelsen av sina egna handlingar och det globala ansvarets betydelse då det gäller att säkra en hållbar användning av naturresurser, för att motverka klimatförändringen och för att bevara den biologiska mångfalden.

Vasa övningsskolas gymnasium betonar välbefinnande genom samverkan, delaktighet och respekt i varje enskilt möte. Vårt uppdrag är att ge en bred allmänbildning som grund för ett livslångt lärande.

Verksamhetskultur

Verksamhetskulturen är vår tolkning och praktisk omsättning av gymnasiets uppdrag att undervisa och fostra. Verksamhetskulturen genomsyrar det vi gör, hur vi gör det och hur vi bemöter varandra.

Skolans verksamhetskultur främjar hållbart välbefinnande och delaktighet och är öppen för olika former av kommunikation och förändringar i världen.

Verksamhetskulturen utvecklas i samarbete mellan hela personalen, de studerande, vårdnadshavarna och skolans olika samarbetsparter.

ORDNINGSREGLER FÖR VASA ÖVNINGSSKOLAS GYMNASIUM

VI RESPEKTERAR OCH BRYR OSS OM VARANDRA

- Vi visar hänsyn och respekt
- Vi tar ansvar för vårt eget arbete och visar respekt för andras
- Vi har nolltolerans mot mobbning, trakasserier och diskriminering.

VI UMGÅS SÅ ATT ALLA TRIVS

- Vi respekterar matturerna och äter i matsalen
- Vår skola är rusmedelsfri

VI TAR ANSVAR FÖR VÅR SKOL- OCH STUDIEMILJÖ

- Vi håller alla utrymmen representativa och tar ansvar för skolans utrustning.
- Vi håller biblioteket och utrymmen för självstudier som tysta rum
- Vi bidrar till en studiemiljö som gynnar allas inläring och arbetsro
- Vi följer skolans regler för användning av datorer och annan elektronik under skoldagen

SKOLANS ORDNINGSREGLER GÄLLER ÄVEN I DET UTVIDGADE UNDERVISNINGsutrymmet, T.EX. I SAMBAND MED STUDIEBESÖK OCH RESOR SAMT NÄR MAN REPRESENTERAR SKOLAN.

VASA ÖVNINGSSKOLAS GYMNASIUM ÄR EN TRYGG ARBETSPLATS FÖR STUDERANDE, LÄRARE, PERSONAL, LÄRARSTUDERANDE OCH GÄSTER.

BROTT MOT ORDNINGSREGLERNA KAN INNEBÄRA DISCIPLINÄRA ÅTGÄRDER PÅ DET SÄTT SOM NÄMNS I SKOLANS PLAN FÖR ANVÄNDNING AV DISCIPLINÄRA ÅTGÄRDER OCH FÖRFARINGSSÄTT.

Vasa övningsskola är en UNESCO-skola. UNESCO står för United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Vad innebär det då att vara UNESCO-skola?

Syftet med det världsomfattande nätverket av Unesco-skolor (UNESCO ASPnet – Associated Schools Network) är att främja växelverkan mellan kulturer, fred, en hållbar framtid och högklassig utbildning. Under senare år har i synnerhet fostran till världsmedborgarskap och en hållbar framtid samt klimatförändringen och miljöskyddet fått en viktig roll vid tryggheten och skyddet av kultur- och världsarvsobjekt.

Gymnasieutbildningens uppdrag och värdegrund bygger på samma grundläggande värden som ASPnets strategi. Enligt grunderna för läroplanen för gymnasieutbildningen är avsikten att den studerande under gymnasieutbildningen formar sin identitet, människosyn, världsbild och världsåskådning och finner sin plats i världen. Därigenom följer målen för gymnasieutbildningen samma linje som Unescos fyra pelare för lärande: gymnasieutbildningen lär de studerande veta, göra, vara och leva tillsammans.

I de läroplansgrunderna för gymnasiet som trädde i kraft 2021 betonas starkare än tidigare byggandet av en hållbar framtid. Det är en del av beskrivningarna av mångsidig kompetens i grundernas gemensamma delar och i beskrivningen av läroämnena samt i kapitel 3.6, där gymnasieelevernas internationella kompetens beskrivs. Också det tänkesätt som Unesco bygger på förstärks ytterligare i grunderna.

Genom att vara med i nätverket omsätter skolorna i praktiken FN:s och Unescos program och riktlinjer:

- skolorna främjar genom sin verksamhet uppnåendet av målen för FN:s Agenda 2030
- skolorna deltar i genomförandet av Unescos strategier och program för utbildning, vetenskap, kultur och kommunikation
- skolorna genomför ASPnet-skolnätverkets strategi som baseras på Unescos strategi. Den stöder i synnerhet det andra målet för strategin, enligt vilket Unesco strävar efter att stärka eleverna så att de utvecklas till kreativa och ansvarsfulla medborgare.

Källa: <https://www.oph.fi/sv/unesco-skolorna-unesco-aspnet>

KONTAKTUPPGIFTER

E-postadress: fornamn.efternamn@abo.fi

Besöksadress Skolhusgatan 31 / Strandgatan 2, 65100 Vasa

Rektor Moja Ladvelin / 050 5699029

Prorektor Diane-Christine Blusi / 050 3151041

Kansli Lena Engsbo / 06 3247612

IB-koordinator Markus Norrby / 050 9186470

IB-studiehandledare Pia Lustig / 050 4141462
Grupp 1B, 1C, 1D, 1E, 2D, 2E, 3D, 3E

Studiehandledare Nina Kallio / 050 5512280
Grupp 1A, 2A, 2B, 2C, 3A, 3B, 3C, 4A

IB-kansli/bibliotek Sabina Sundvall / 06 3247678

Expeditionsmästare Patrik Backholm / 050 5910119

IT-instruktör Dan Grönberg / 050 4700421

IT-pedagog Andreas Sundstedt / 050 5642860

Speciallärare Anne Uppgård / 050 5950412

**Koordinator för konst-
och musiklinjerna** Lisette Smedlund / 050 5694249

**Koordinator för
ämneslärarutbildningen** Johanna Bonäs

Studerandevård

Hälsovårdare Gunilla Gref / 040 6494808 / gunilla.gref@ovph.fi

Kurator Jimmy Sandbacka, (på plats: måndag, torsdag) / 040 6604338

Katja Andreasson (på plats: fredag) / 0408282707

Båda kuratorerna nås dagligen via Wilma.

Skolcoach Camilla Rogaszewska / 050 3443810

Restaurang

Restaurangchef Jonas Korsström / 050 4362720 /
jonas.korsstrom@compass-group.fi

GRUPPHANDLEDARE

Grupp	Grupphandledare	E-postadress
1A	Moa Kola	moa.kola@abo.fi
1B	Lis-Marie Sabel	lis-marie.sabel@abo.fi
1C	Diane-Christine Blusi	diane-christine.blusi@abo.fi
1D	Anders Westerlund	anders.westerlund@abo.fi
1E	Henrik Lindgren	henrik.lindgren@abo.fi
2A	Terese Söderman	terese.soderman@abo.fi
2B	Solveig Wallin	solveig.wallin@abo.fi
2C	Åsa Löf	asa.lof@abo.fi
2D	Joachim Hofman	joachim.hofman@abo.fi
2E	Mikael Lax	mikael.lax@abo.fi
3A	Johanna Bonäs	johanna.bonas@abo.fi
3B	Johanna Söderholm	johanna.soderholm@abo.fi
3C	Ann-Charlotte Söderman	ann-charlotte.soderman@abo.fi
3D	Caroline Ingo	caroline.ingo@abo.fi
3E	Hillevi Lasén	hillevi.lasen@abo.fi
4A	Kristina Skjäl	kristina.skjal@abo.fi

SKOLANS ARBETSTIDER OCH PERIODINDELNING

VÖS periodindelning läsåret 2026–2027		Vi7 periodindelning läsåret 2026–2027	
Period 1:	13.08-02.10	Period 1:	31.08-16.10
Period 2:	05.10-30.11	Period 2:	19.10-05.12
Period 3:	01.12-08.02	Period 3:	07.12-29.01
Period 4:	09.02-08.04	Period 4:	01.02-19.03
Period 5:	09.04-05.06	Period 5:	22.03-14.05

VASA
ÖVNINGSSKOLA

SKOLANS ARBETSDAGAR 2026-2027
SCHOOLDAYS 2026-2027

Vecka Week	2026	Må Mon	Ti Tue	Ons Wed	To Thu	Fre Fri	Lö Sat
32	3.8. - 7.8.						
33	10.8. - 14.8.				1	2	
34	17.8. - 21.8.	3	4	5	6	7	
35	24.8. - 28.8.	8	9	10	11	12	
36	31.8. - 4.9.	13	14	15	16	17	
37	7.9. - 11.9.	18	19	20	21	22	
38	14.9. - 18.9.	23	24	25	26	27	
39	21.9. - 25.9.	28	29	30	31	32	
40	28.9. - 2.10.	33	34	35	36	37	
41	5.10. - 9.10.	38	39	40	41	42	
42	12.10. - 16.10.	Höstlov - Autumn holiday					
43	19.10. - 23.10.	43	44	45	46	47	
44	26.10. - 30.10.	48	49	50	51	52	
45	2.11. - 6.11.	53	54	55	56	57	
46	9.11. - 13.11.	58	59	60	61	62	
47	16.11. - 20.11.	63	64	65	66	67	
48	23.11. - 27.11.	68	69	70	71	72	
49	30.11. - 4.12.	73	74	75	76	77	
50	7.12. - 12.12.	78	79	80	81	82	83
51	14.12. - 18.12.	84	85	86	87	88	
52	21.12. - 25.12.	Jullov - Christmas holiday					
53	28.12. - 1.1.					**	
Vecka Week	2027	Må Mon	Ti Tue	Ons Wed	To Thu	Fre Fri	Lö Sat
1	4.1. - 8.1.			***	89	90	
2	11.1. - 15.1.	91	92	93	94	95	
3	18.1. - 22.1.	96	97	98	99	100	
4	25.1. - 29.1.	101	102	103	104	105	
5	1.2. - 5.2.	106	107	108	109	110	
6	8.2. - 12.2.	111	112	113	114	115	
7	15.2. - 19.2.	116	117	118	119	120	
8	22.2. - 26.2.	121	122	123	124	125	
9	1.3. - 5.3.	Sportlov - Winter holiday					
10	8.3. - 12.3.	126	127	128	129	130	
11	15.3. - 19.3.	131	132	133	134	135	
12	22.3. - 26.3.	136	137	138	139	Påsk	
13	29.3. - 2.4.	Easter	140	141	142	143	
14	5.4. - 9.4.	144	145	146	147	148	
15	12.4. - 16.4.	149	150	151	152	153	
16	19.4. - 23.4.	154	155	156	157	158	
17	26.4. - 30.4.	159	160	161	162	163	****
18	3.5. - 7.5.	164	165	166	*****	167	
19	10.5. - 15.5.	168	169	170	171	172	
20	17.5. - 22.5.	173	174	175	176	177	178
21	24.5. - 28.5.	179	180	181	182	183	
22	31.5. - 5.6.	184	185	186	187	188	189

189

Läsårets skolarbete börjar torsdag 13.8.2026 och avslutas lördag 5.6.2027

The academic year begins on Thursday 13.8.2026 and finishes on Saturday 5.6.2027

* Självständighetsdagen - Independence Day (Söndag - Sunday 6.12)

** Nyårsdagen - New Year's Day (Fredag - Friday 1.1)

*** Trettondagen - Epiphany (Onsdag - Wednesday 6.1)

**** Första maj - Labour Day (Lördag - Saturday 1.5)

***** Kristihimmelsfärdsdagen - Ascension Day (Torsdag - Thursday 6.5)

189 dgr

ATT STUDERA I GYMNASIET

- Verksamheten i skolan är värdefull för dig som individ, din inlärnin g och personliga utveckling
- Din roll som aktiv aktör i gemenskapen poängteras
- Vikten av allas närvaro för att gruppen ska fungera optimalt
- Gymnasiet är ett forum där verktyg ges för att växa som människa
- Frihet under **ansvar** gäller i gymnasiet
- Du kan aktivt påverka ditt periodschema (t.ex. färre studieavsnitt under en period)
- Gymnasiestudier kräver en kontinuerlig arbetsinsats av dig som studerande

Skolåret

Skolåret om fattar 38 arbetsveckor och är uppdelat på 5 perioder. Varje period är ca åtta veckor och perioden avslutas med en provvecka.

Årskurslöshet

Att gymnasiet är årskurslöst innebär att du själv kan bestämma din studietakt. Du kan själv välja när du läser dina studieavsnitt, utifrån studieordningen och studieutbudet i skolan. Årskurslösheten förutsätter att du är motiverad, målmedveten och att du noggrant planerar ditt studieprogram.

Rätt till avgiftsfri utbildning

Utbildningen är avgiftsfri till utgången av det kalenderår då den studerande fyller 20 år (Läropliktslag).

Strängar

Studieavsnitten i gymnasiet går i olika strängar (=positioner), vilket innebär att studieavsnitt är utplacerade i schemat enligt ett visst system. Du kan inte välja två studieavsnitt från samma sträng i samma period eftersom de då kolliderar med varandra (=går på samma tider).

Strängnyckel

I strängnyckeln ser du placeringen av studieavsnitt i schemat. I studiebrickan i Wilma framgår vilka studieavsnitt som går i strängarna.

Strängnyckel 2026 - 2027

	Må	Ti	On	To	Fr
8:10 - 9:25	1	5	2	5	5
9:40 - 10:55	2	4	1	2	3
11:10 - 13:00	4	7	3	6	7
13:15 - 14:30	6	3	7	1	6
14:45 - 16:00	8	9	11	4	10

Sträng 8: Kören

Sträng 9: Studieavsnitt som erbjuds en gång/vecka

Sträng 10: Vi7

Sträng 11: Grupphandledarblock

Lunch i anslutning till block 3:

Lektionstid 11.10-13.00, lunch 11.45-12.20

Lektionstid 11.10-12.25, lunch 12.25-13.00

Lärokurs

Lärokursen för gymnasiet består av 150 sp och består av obligatoriska och nationella valfria studier och därtill kan gymnasiediplom och övriga valfria studier ingå. De obligatoriska studieavsnitten är 94-102 studiepoäng beroende på om du läser lång eller kort matematik samt lång eller medellång finska.

Studieavsnitt

Undervisningen vid gymnasiet ges i form av studieavsnitt. Ett studieavsnitt pågår vanligtvis under en period och avslutas med ett prov under provveckan. Studieavsnittens mål och innehåll hittar du i läroplanen i Wilma.

Obligatoriska studieavsnitt

De obligatoriska studieavsnitten i de olika ämnena läses av alla studerande och de är gemensamma för alla gymnasier.

Nationella valfria studieavsnitt

Alla gymnasier erbjuder nationella valfria studieavsnitt som fortsättning på de obligatoriska studieavsnitten. De valfria studieavsnitten är valfria, men du måste ha avlagt minst 20 studiepoäng nationella valfria studieavsnitt innan du kan få ditt avgångsbetyg. Med tanke på dina studentprov väljer du själv vilka studieavsnitt du deltar i.

Studieavsnitt vid Vi7 och eNorssi

Du kan avlägga studieavsnitt även inom Vi7-samarbetet och vid eNorssi. Ta kontakt med din studiehandledare om du vill avlägga studieavsnitt vid Vi7 eller eNorssi.

Studiebricka inom Vi7

Vi7 är ett samarbete mellan de svenskspråkiga gymnasierna i Vasaregionen. En Vi7-kurs är ett vanligt studieavsnitt men den genomförs på annat sätt och den består av både självständigt arbete och schemalagda virtuella träffar. Anmälan görs genom att kontakta din studiehandledare. Studiehandledaren anmäler dig till studieavsnittet. Var noga med att uppge den e-postadress du läser, så du nås av infon från det Vi7-gymnasium som ordnar studieavsnittet.

Studiebricka läsåret 2026-2027									
	Studeavsnitt läsåret 2026-2027		Skola	Lärare	Period 1	Period 2	Period 3	Period 4	Period 5
1	HÄ3 Hälsa och samhälle	2p	NG	Jenny Palmberg	x				
2	PS5 Människan som individ och social varelse	2p	VÖS	Terese Söderman	x				
3	FIL3 Samhällsfilosofi	2p	VG	Sami Siekkinen		x			
4	HÄ2 Hälsa och miljö	2p	VG	Sandra Kuusisaari-Forsblom		x			
5	RE5 Religion inom konsten och populärkulturen	2p	VÖS	Terese Söderman		x			
6	BI5 Människans biologi	2p	VSG	Anna Ahlnäs			x		
7	FIL4 Sanningen	2p	GiP	Andreas Wikblad			x		
8	SV2 Prepkurs	2p	NG				x		
9	GE3 En gemensam värld	2p	KRG	Alexia Sahl				x	
10	LK1 Jag och det goda livet	2p	KG	Siv Rågård				x	
11	PS4 Känslor och mental hälsa	2p	KRG	Sebastian Orre				x	
12	RE3 Religioner och religiösa rörelser i världen	2p	GiP	Simon Hansell					x
13	HI5 Sveriges östra rikshalva blir Finland	2p	VSG	Slava Myronov					x
14	LK2 Jag och samhället	2p	KG	Siv Rågård					x
15	Cernkurs				x				
16	Organisering för hållbara framtider i samarbete m	2p	Hanken			x			
17	SYNAPS								

Studiebricka inom eNorssi

eNorssi är ett samarbete mellan övningsskolorna i Finland och deras studieutbud erbjuds på finska. Anmälan sker direkt till studieavsnittets lärare via epost, men prata först med din studiehandledare.

eNorssistudierna är kostnadsfria att delta i. Mera info och kursbeskrivningar hittas på: <https://enorssi.fi/>

eNorssin verkkokurssitarjotin 2026-2027

päivitetty 7.5.2026

Oppiaine	Kurssin nimi	Opettaja ja koulu	Ajankohta	Ilmoittautuminen
Englanti	ENA10 Business English	Jenna Salminen, Turun normaalikoulu	Kevät 2026, periodi 5 (huhti-toukokuu)	Jenna Salminen, jmsal@utu.fi, 27.3.2027 mennessä
Filosofia	FI01 Johdatus filosofiseen ajatteluun	Pekka Lempiäinen, Helsingin normaalilyseo	1.10 - 27.11.2026	pekka.lempiainen@helsinki.fi 20.9.2026 mennessä
Filosofia	FI02 Etiikka	Pekka Lempiäinen, Helsingin normaalilyseo	9.2 - 9.4. 2027	pekka.lempiainen@helsinki.fi 25.1.2027 mennessä
Filosofia	FI03 Totuus	Pekka Lempiäinen, Helsingin normaalilyseo	30.11.2026 - 8.2.2027	pekka.lempiainen@helsinki.fi
Kotitalous	Elintarvikehygieniä KO3	Riikka Kiiveri-Raappana, Oulun Normaalikoulun lukio	Lukuvuosi 2026-2027	Riikka Kiiveri-Raappana, riikka.kiiveri-raappana@oulu.fi
Latina	LAB31 Ikkunat auki antiikkiin (2 op)	Irina Penne, Helsingin normaalilyseo	2. jakso	irina.penne@helsinki.fi, mielellään ennen 2. jakson alkua.
Latina	LAB32 Antiikin elämää (2 op)	Irina Penne, Helsingin normaalilyseo	3. jakso	irina.penne@helsinki.fi, mielellään ennen 3. jakson alkua.
Latina	LAB21 / LAB33 Tietoa, taitoa ja taruperintöä (2 op)	Irina Penne, Helsingin normaalilyseo	4. jakso	irina.penne@helsinki.fi, mielellään ennen 4. jakson alkua.
Latina	LAB22 / LAB34 Rooman historian vaiheita (2 op)	Irina Penne, Helsingin normaalilyseo	5. jakso	irina.penne@helsinki.fi, mielellään ennen 5. jakson alkua.
Latina	LAB23 / LAB35 Merkittäviä roomalaisia (2 op)	Irina Penne, Helsingin normaalilyseo	1. jakso	irina.penne@helsinki.fi, mielellään heti 1. jakson alussa.
Latina	LAB24 / LAB36 Kulttuuriperintöme (2 op)	Irina Penne, Helsingin normaalilyseo	2. jakso	irina.penne@helsinki.fi, mielellään ennen 2. jakson alkua
Latina	LAB25 / LAB37 Viestejä menneisyydestä (2 op)	Irina Penne, Helsingin normaalilyseo	3. jakso	irina.penne@helsinki.fi, mielellään ennen 3. jakson alkua.
Latina	LAB26 / LAB38 Latinaa kautta vuosisatojen (2 op)	Irina Penne, Helsingin normaalilyseo	4. jakso	irina.penne@helsinki.fi, mielellään ennen 4. jakson alkua.
Matematiikka, lyhyt	MAB4 Matemaattisia malleja	Päivi Kivelä, Helsingin normaalilyseo	Vapaavaltainen periodi	Lukuvuoden 2026-2027 aikana, paivi.kivela@helsinki.fi
Matematiikka, pitkä	Tietokoneavusteinen matematiikka 1	Jani Kiviharju, Helsingin normaalilyseo	Omatahtisesti lukuvuoden 2026-2027 aikana	Lukuvuoden 2026-2027 aikana, jani.kiviharju@helsinki.fi
Matematiikka, pitkä	Tietokoneavusteinen matematiikka 2	Jani Kiviharju, Helsingin normaalilyseo	Omatahtisesti lukuvuoden 2026-2027 aikana	Lukuvuoden 2026-2027 aikana, jani.kiviharju@helsinki.fi
Venäjä	Tutustutaan toisillemme ja uuteen kieleen VEB31 (2 op)	Irina Penne, Helsingin normaalilyseo	2. jakso	irina.penne@helsinki.fi, mielellään ennen 2. jakson alkua.
Venäjä	Matkalla maailmassa VEB32 (2 op)	Irina Penne, Helsingin normaalilyseo	3. jakso	irina.penne@helsinki.fi, mielellään ennen 3. jakson alkua.
Venäjä	Elämän tärkeitä asioita VEB21/VEB33 (2 op)	Irina Penne, Helsingin normaalilyseo	4. jakso	irina.penne@helsinki.fi, mielellään ennen 4. jakson alkua.

Konstämnen

Till konstämnen räknas musik och bildkonst. Du bör välja minst 3 obligatoriska studieavsnitt varav minst ett studieavsnitt av varje ämne (ex. 2 studieavsnitt i musik (studieavsnitt 1 och 2) och ett studieavsnitt i bildkonst eller tvärtom).

Rekommenderad studietakt

GYMNASIET AVLÄGGS PÅ 3 ÅR	
Årskurs 1	ca 60 studiepoäng
Årskurs 2	ca 60 studiepoäng
Årskurs 3	ca 30 studiepoäng
Totalt	150 studiepoäng

GYMNASIET AVLÄGGS PÅ 4 ÅR	
Årskurs 1	ca 40 studiepoäng
Årskurs 2	ca 40 studiepoäng
Årskurs 3	ca 40 studiepoäng
Årskurs 4	ca 30 studiepoäng
Totalt	150 studiepoäng

STUDIEAVSNITT

Ditt studieprogram bör omfatta minst 150 studiepoäng. Alla obligatoriska studieavsnitt och minst 20 studiepoäng nationella valfria studier måste ingå i studieprogrammet, därutöver kan du avlägga övriga valfria studier och gymnasiediplom. Till gymnasiets lärokurs räknas utöver obligatoriska och nationella valfria studier endast sådana studier som den studerande avlagt med godkänt resultat. Efter slutfört studieprogram erhåller du avgångsbetyg.

Val av studieavsnitt

Val av studieavsnitt inför ett nytt läsår görs i Wilma. Om ändringar behöver ske under läsåret bör du kontakta studiehandledaren.

Nivåbyte

Matematik

Du kan byta nivå på studierna i matematik. Studierna omvandlas enligt en tabell som finns på blanketten för anhållan om byte. Du förlorar inga studiepoäng, men du måste eventuellt gå om något studieavsnitt på annan nivå. Observera att byte till en högre nivå föranleder komplettering av studieavsnittet. **Blankett för bytet finns hos din studiehandledare, som också hjälper dig att göra bytet.**

Du har rätt att skriva studentprov i kort/lång matematik oberoende av den nivå du gått studieavsnitten. Du kan även skriva både kort och lång matematik, men vid olika skrivtillfällen.

Finska

Rekommendationen är att mofi-studerande, som läst modersmålsinriktad finska i grundskolan, fortsätter med den lärokursen och byter endast i undantagsfall och i samråd med ämnesläraren till A-finska.

En studerande, som har påbörjat sina studier i finska i åk 6 eller senare är den rätta målgruppen för B-finska. Om en studerande i A-finska har utmaningar att nå godkänt vitsord kan ämnesläraren handleda den studerande till B-finska.

Du har rätt att skriva studentprov i medellång/lång finska oberoende av vilken nivå du gått i studieavsnitten.

Provvecka

Alla perioder avslutas med en 7 dagars provvecka. Provveckans schema hittar du på Wilma. Provtiderna är även inprickade i skolans händelsekalender.

Period	Provvecka
Period 1: 13.8-2.10	24.9-2.10
Period 2: 5.10-30.11	20.11-30.11
Period 3: 1.12-8.2	29.1-8.2
Period 4: 9.2-8.4	31.3-8.4
Period 5: 9.4-3.6	26.5-3.6

Att utebli från prov

Om din frånvaro från ett prov beror på sjukdom, kan du avlägga provet vid ifrågavarande periods omtagningstillfälle. Anmälan sker på Wilma. Eventuell sjukanmälan skall vara införd i Wilma innan provet inleds. Om du blir underkänd i detta prov har du ännu två möjligheter att höja provvitsordet.

Om du **inte** anländer till provet har du förlorat din tentamensrätt och hänvisas till höjningstillfället.

Att avbryta ett studieavsnitt

Ett påbörjat studieavsnitt kan i undantagsfall avbrytas. Diskutera med ämnesläraren i studieavsnittet innan du kontaktar studiehandledaren för handledning och uppdatering av schemat. Ett avbrutet studieavsnitt markeras med ett K i studieregistret, vilket sedan försvinner i avgångsbetyget.

Tillgodoräknande av övriga valfria studier

Du kan också avlägga studieavsnitt vid andra läroanstalter. Lärokurser som till mål, innehåll och omfattning motsvarar ett studieavsnitt i det egna gymnasiet, kan godkännas som ett studieavsnitt i gymnasiet. Tilläggsprestationer kan vid behov avkrävas.

Du kan i ditt studieprogram tillföra s.k. **övriga valfria studier**, såsom avlagt teoriprov för körkort, utbytesstudier, kurser organiserade av olika föreningar och organisationer m.m. Prestationen bör vara utförd under gymnasietiden. Du lämnar in en kopia av ditt intyg över avklarad studieavsnitt till rektor, som beslutar om studierna kan godkännas som övriga valfria studier. Antalet övriga valfria studier får vara högst 40 studiepoäng till antalet. Observera att du som övriga valfria studier kan ha totalt max 10 studiepoäng/läsår inom samma ämnesområde (ex. universitetsstudier, morgonträning, musik etc.).

Exempel på godkända studieavsnitt:

Handleddd verksamhet i skolan (minst 30 h), 2 sp

Hygienpass, 1 sp

Serveringspass, 1 sp

Första hjälpen (16 h), 1 sp

Bilkörkort, 2 sp

Jägarexamen, 2 sp

Skärgårdsskepparexamen, 2 sp

Kustskepparexamen, 2 sp

Simlärarutbildning, 4 sp

Studerande som utför målinriktad ledd träning under gymnasietiden kan genom intyg från sin tränare erhålla studieavsnitt för sin träning.

För att erhålla studieavsnitt av TaiKons kurser inom bl.a. musik och teater går du tillväga enligt

TaiKons instruktioner: <https://www.vaasa.fi/sv/bo-och-lev/fritid/grundläggande-konstundervisning/taikon/taikon-akademin/>

Jägarexamen: <https://www.riistainfo.fi/sv/ny-jagare/utbildning-for-jagarexamen/>

Finlands Navigationsförbund: <https://suomennavigaatioliitto.com/skolning/?lang=sv>

Du kan dessutom avlägga kurser vid öppna högskolorna och få dem till godo som övriga studieavsnitt vid gymnasiet. Studier avlagda vid högskola räknas i högskolestudiepoäng (sp). 1 studiepoäng vid högskola motsvarar 1 studiepoäng i gymnasiet. Om du avlägger en högskolekurs på 5 studiepoäng får du 5 sp övriga studieavsnitt vid gymnasiet. Detta betyder att om man avlagt en 4 sp högskolekurs ger detta 4 studiepoäng vid gymnasiet.

- ⇒ Du anhåller om erkännande av kunnande/studier genom att lämna in ditt intyg i Wilma under Erkännande av kunnande.

Identifiering och erkännande av kunnande

Studier som genomförts i andra sammanhang eller kunnande som förvärvats på annat sätt kan i gymnasiestudierna räknas till godo som en del av gymnasiets lärokurs. Den studerande lämnar in en ansökan om tillgodoräknande av studier som genomförts i annat sammanhang eller erkännande av kunnande som förvärvats på annat sätt. Den studerande ska bifoga till ansökan tillförlitligt utlåtande om avlagda studier/kunnande. Gymnasiet kan be den studerande komplettera sin prestation i enlighet med gymnasieutbildningens mål.

Om studier eller kunnande som förvärvats på annat sätt räknas till godo bedöms de med siffror. Vid behov kan tilläggsprestationer förutsättas som stöd för vitsordsgivningen.

- ⇒ Du anhåller om erkännande av kunnande/studier genom att lämna in ditt intyg i Wilma under Erkännande av kunnande.

ATT AVLÄGGA STUDIEAVSNITT

Beskrivningar av de olika studieavsnitten hittar du under fliken Läroplan i Wilma. I vissa ämnen bör studieavsnitten läsas i en bestämd ordning, vilket i så fall framgår av beskrivningarna i Wilma.

Studieavsnitt avläggs genom att:

1. Du deltar i studieavsnittet och avlägger provet

Du deltar i undervisningen, avlägger delprov under studieavsnittet och provet som ordnas i slutet av varje studieavsnitt. Inlämningsuppgifter (t.ex. laborationsrapporter) sköts inom utsatt tid.

2. Du studerar på distans / studieavsnitt inom Vi7, Aftis eller eNorssi

I studiebrickan här i studieguiden samt även på anslagstavlan i Wilma framgår vilka kurser som kan avläggas på distans inom Vi7, Aftis och eNorssi. Kontakta din studiehandledare för mer info och anmälan.

3. Självständigt genomförda studier (kontrakt)

Det kan förutsättas att en del av studierna som ingår i gymnasieutbildningens lärokurs kan studeras självständigt om detta inte äventyrar uppnåendet av målen för utbildningen och den studerandes förutsättningar att slutföra lärokursen och avlägga studentexamen. Efter ansökan kan den studerande under samma förutsättningar även beviljas tillstånd att genomgå studier självständigt (Gymnasielagen 714/2018, §25)

Anhållan om att få avlägga ett studieavsnitt självständigt kan vid särskilda skäl beviljas av rektor. Anhållan bör göras i god tid innan studieavsnittet startar och studieavsnittet avläggs under den period studieavsnittet erbjuds i skolan.

Att göra upp ett kontrakt innebär en ömsesidig överenskommelse med en handledande lärare. När du skriver under kontraktet förbinder du dig att studera vissa studieavsnitt på egen hand och hålla överenskomna tider för handledning med läraren. Ett kontrakt kan även innebära att du i viss mån deltar i undervisningen. Ett kontrakt kan avbrytas om överenskommelsen inte håller.

Ämnesläraren förordar/förordar inte anhållan. Vid första handledningstillfället går du tillsammans med läraren genom innehållet i kontraktet och du accepterar kontraktet genom att skriva under det vid detta tillfälle. En anhållan, som förordats av ämnesläraren, inklusive innehållsbeskrivning inlämnas därefter till rektor för godkännande/inte godkännande.

Provet för avläggande av studieavsnittet genom kontrakt infaller i samband med provtillfällena i slutet av varje period (undantag period 1, då kontrakt i allmänhet inte kan avläggas).

4. Studieavsnitt utanför skolan

Du kan anhålla om att få övriga studieavsnitt för t.ex. deltagande i ledd idrotts-, musik, konstverksamhet etc. Du kan få max 10 övriga studiepoäng per läsår för samma aktivitet. Anhållan lämnas in per läsår.

BEDÖMNING AV STUDIEAVSNITT

Studerandenas arbete, lärande och kompetensutveckling ska bedömas mångsidigt. Syftet med bedömningen är att leda och sporra studerandena i deras studier och att utveckla deras förutsättningar för självbedömning. (Gymnasielagen 724/2018 37 §)

Alla genomgångna studieavsnitt bedöms efter att lärokursen är slutförts.

Bedömningen av studieavsnitt, som skall vara mångsidig, grundar sig på:

- hur den studerande uppnått studieavsnittets mål
- eventuella skriftliga och/eller muntliga förhör
- den studerandes eget omdöme kan beaktas bl.a. genom utvärderingssamtal
- fullgjorda uppgifter
- fortlöpande observation och bedömning av studerandes alster, aktivitet och intresse.

Vid bedömning tillämpas skalan 4–10.

10 utmärkta kunskaper

9 berömliga

8 goda

7 nöjaktiga

6 försvarliga

5 hjälpliga

Vitsord för obligatoriska och nationella valfria studier bedöms med siffror, med undantag för studiehandledning som bedöms som avlagt studieavsnitt (A = Avlagd, U = underkänd)

Övriga valfria studier kan bedömas med ett A.

Om du avbryter ett studieavsnitt antecknas detta med ett K.

LOPS2021 ger studerande rätt att i efterhand avlägsna underkända nationella valfria studieavsnitt. Observera att du då förlorar studiepoängen. Anhållan om att avlägsna studieavsnitt görs på skild blankett, senast 15.4 (för vårens studenter) eller 15.11 (för höstens studenter).

Ofullständig kursprestation

Ett **D** på betyget betyder att du har deltagit i studieavsnittet men att du saknar någon väsentlig del. Varje **D** bör åtgärdas före ett givet datum (samma datum som höjningstillfället). **Icke åtgärdat D innebär att prestationen förfaller och du måste gå om studieavsnittet.**

Datum för höjningstillfällen hittas i slutet av detta kapitel.

Avläggande av underkänt studieavsnitt

Du har möjlighet att höja underkänt vitsord (4) **två** gånger, vid följande **omtagningstillfälle** och som en del av höjningen av ett kursvitsord vid följande **höjningstillfälle**. Detta förutsätter att du har deltagit i studieavsnittets prov eller meddelat frånvaro från provtillfället på grund av sjukdom. Om det underkända vitsordet kvarstår måste du gå om studieavsnittet om du vill höja det underkända vitsordet. Det första tillfället ordnas drygt en vecka efter varje periodslut.

”Ett studieavsnitt enligt läroplanen bedöms när det har slutförts. En studerande som inte har slutfört ett studieavsnitt med godkänt resultat ska beredas möjlighet att visa att han eller hon inhämtat sådana kunskaper och färdigheter som förutsätts för studieavsnittet. När studierna som hör till gymnasieutbildningens lärokurs har slutförts ges ett vitsord för lärokursen i varje läroämne som slutbedömning. En studerande som inte har godkänts i ett ämne eller som önskar höja sitt vitsord ska ges möjlighet att slutföra lärokursen i ämnet med godkänt resultat eller att höja sitt vitsord.”
(Gymnasielagen 714/2018, §37)

Höjningstillfälle av godkänd kurs

Godkända vitsord i ett studieavsnitt kan du höja **EN gång** vid det höjningstillfälle som ordnas efter period 1, 3 och 5. Vid detta tillfälle höjer du hela studieavsnittet och kan ombes avlägga prestationer som syftar till samtliga mål i studieavsnittet.

Du kan höja **ett** studieavsnitt per höjningstillfälle. Ditt vitsord blir alltid det högre vitsordet.

Om du vill höja ett **godkänt vitsord från ett tidigare läsår** bör du gå om studieavsnittet.

Anmälan till höjning av underkänt/godkänt studieavsnitt

Anmälan till höjning av underkänt/godkänt studieavsnitt skall du göra i Wilma. Information gällande tillfällena (anmälningstid) hittar du i skolans händelsekalender (på skolans webbsida).

Om du uteblir från höjningsprov av godkänt studieavsnitt behåller du ditt tidigare vitsord.

Giltig orsak till frånvaro utgör sjukdom, verifierad av vårdnadshavare, hälsovårdare eller läkare.

Du tenderar godkänt eller underkänt studieavsnitt för den lärare som du haft i studieavsnittet. Rektor kan utse annan examinator.

Om du har fått underkänt vitsord (4) i två studieavsnitt efter varandra, kan du inte fortsätta med obligatoriska studier i ämnet, förrän du avlagt ett godkänt vitsord i någondera av de två studieavsnitten. Eftersom omtagningstillfället kommer efter ny periodstart tillåts du påbörja ett nytt studieavsnitt i samma ämne. Ifall du inte lyckas få ett godkänt vitsord vid omtagnings- eller höjningstillfällen kan du inte fortsätta påbörjat studieavsnitt.

```

graph LR
    Root[Prov i studieavsnittet] --> G1[Godkänt prov]
    Root --> U1[Underkänt prov]
    Root --> F1[Frånvarande pga sjukdom]
    Root --> F2[Frånvarande från prov utan orsak]

    G1 --> G1_2[Studieavsnittets vitsord får höjas på följande höjningstillfälle]
    U1 --> U1_2[Skriv prov på följande omtagningstillfälle]
    F1 --> F1_2[Frånvaroanmälan i Wilma innan provet inleds]
    F2 --> F2_2[Underkänt prov]

    G1_2 --> G1_3[Höjt vitsord för studieavsnittet]
    U1_2 --> U1_3[Studieavsnittets vitsord får höjas på följande höjningstillfälle]
    F1_2 --> F1_3[Skriv prov på följande omtagningstillfälle]
    F2_2 --> F2_3[Studieavsnittets vitsord får höjas på följande höjningstillfälle]

    U1_3 --> U1_4[Gå om studieavsnittet]
    F1_3 --> F1_4[Godkänt prov]
    F2_3 --> F2_4[Höjt vitsord för studieavsnittet]
    F2_3 --> F2_5[Studieavsnittets vitsord får höjas på följande höjningstillfälle]

    F1_4 --> F1_5[Studieavsnittets vitsord får höjas på följande höjningstillfälle]
    F2_5 --> F2_6[Gå om studieavsnittet]
  
```

Omtagningstillfällen (för vitsord 4, för studerande som anmält sjukfrånvaro från provtillfället i provveckan samt för studerande som har tentamenskontrakt).

Höjningstillfällen (för vitsord 4 eller godkända vitsord samt deadline för att åtgärda vitsord D i ett studieavsnitt). Observera att du innan du anmäler dig till ett höjningstillfälle personligen ska ha diskuterat med din ämneslärare. En höjning handlar alltid om en höjning av hela studieavsnittets vitsord, inte enbart provets vitsord.

OMTAGNINGSTILLFÄLLE		OMTAGNINGS- OCH HÖJNINGSTILLFÄLLE
Period 1	20.10 kl. 14.45-17.45	23.10 kl. 14.45-17.45
Period 2	15.12 kl. 14.45-17.45	24.2 kl. 14.45-17.45
Period 3	18.2 kl. 14.45-17.45	24.2 kl. 14.45-17.45
Period 4	29.4 kl. 14.45-17.45	11.6 kl. 14.00-17.00
Period 5	8.6 kl. 14.00-17.00	11.6 kl. 14.00-17.00

FUSK OCH PLAGIAT

Enligt 21 § i gymnasielagen (629/1998, ändrad genom lag 1268/2013) har den studerande rätt till arbetsro och en trygg studiemiljö.

Med fusk avses att studerande utnyttjar otillåtna metoder eller hjälpmedel för att avklara prov eller för att genomföra skriftliga övningsuppgifter. Med plagiat avses att presentera material framställt av någon annan som sitt eget, men även självplagiering räknas till plagiat. Till god vetenskaplig sed hör att alltid berätta för läsaren/åhöraren ifall texten eller idéerna inte baserar sig enbart på egna tankar och funderingar.

Fusk eller försök till fusk, t.ex. kopiering av andras uppgifter eller projektarbeten, men även självplagiering (kopierar inlämningsuppgifter man själv lämnat in redan tidigare) kan leda till att studieavsnittet inte bedöms. Fusk vid prov eller plagiat (omfattande inlämningsuppgifter eller projekt) leder till att studieavsnittet inte bedöms. Fusk och plagiat med en mindre inlämningsuppgift leder till att uppgiften i fråga inte bedöms. Läraren avgör vad som anses vara omfattande och vad som anses vara en mindre inlämningsuppgift. Lärarna använder plagiatkontroll. ***Om du känner dig osäker på om du kan använda ett material eller på vilket sätt du kan använda materialet rekommenderas att du vänder dig till din lärare för att diskutera detta.***

Fusk leder alltid till diskussion med den studerande och om fuskets anses vara allvarligt kontaktas även vårdnadshavaren om studerande är omyndig.

Skolan har en plan för användning av disciplinära åtgärder och förfaringssätt som används om försök till fusk och plagiering upptäcks.

Riktlinjer för användning av AI i undervisningen vid Vasa övningsskola

ChatGPT och andra liknande AI-baserade textredigerare eller textgeneratorer, s.k. stora språkmodeller (Large Language Models, LLMs), är interaktiva AI-applikationer som genererar text utifrån frågor, uppmaningar eller nyckelord som användaren skriver in.

Språkmodeller är verktyg som elever och gymnasiestuderande kommer att använda i studier och i fortsatta arbetslivet. Därför är det viktigt att lära sig att använda dem. Användningen utgår från följande riktlinjer:

- 1. Elever och gymnasiestuderande får använda AI (språkmodeller)** om inte läraren uttryckligen begränsat användningen. Observera att man aldrig ska skriva in personuppgifter vid användning av AI/språkmodeller.
- 2. Elever och gymnasiestuderande ansvarar alltid för innehållet i sina (inlämnade) texter.** Den stora utmaningen med språkmodeller som finns tillgängliga idag är att de kan skriva texter som låter mycket bra, men faktafel eller motsägelser kan förekomma, dvs. användningen kräver alltid att texten noggrant granskas av skribenten. En text som skapats med en språkmodell får inte presenteras som om den skulle vara skriven av eleven/gymnasiestuderanden själv.

3. Om eleven eller gymnasiestuderanden har använt AI i en uppgift ska hen redogöra för hur AI använts. Språkmodeller kan användas för att editera befintlig text eller för att söka efter idéer för en text man sedan skriver själv. Den text man skriver själv ska innehålla korrekta referenser, men notera att AI/språkmodellen inte är en referens utan man behöver referera till sådana källor (tryckta eller på nätet) som man senare kan gå tillbaka till och kontrollera.

Trafikljusmodell för att styra användningen av artificiell intelligens i lärandeuppgifter

RÖD – AI är förbjudet.

Lärandeuppgiften ska genomföras utan hjälp av artificiell intelligens. Eleven/den studerande ska endast använda sina egna kunskaper, sin förståelse och sina färdigheter. Att använda AI är förbjudet och tolkas som fusk.

GUL – AI får användas. Berätta hur!

Artificiell intelligens får, men måste inte, användas i lärandeuppgiften. Eleven/den studerande ska, enligt lärarens anvisningar, tydligt ange hur AI använts. Hen behöver även kritiskt utvärdera slutresultatet. Om eleven/den studerande inte berättar hur AI använts tolkas det som fusk.

Grön – AI ska användas. Berätta hur!

I lärandeuppgiften ska artificiell intelligens användas. Eleven/den studerande ska, enligt lärarens anvisningar, tydligt ange hur AI använts. Hen behöver även kritiskt utvärdera slutresultatet. Användningen av AI i uppgiften är ett av bedömningskriterierna.

Det är varje lärares ansvar att:

4. diskutera vikten av att använda AI/språkmodeller på ett etiskt sätt. Eleven/gymnasiestuderanden behöver handledas i principerna för och nackdelarna med att använda AI/språkmodeller.
5. se till att det är tydligt vad som gäller i fråga om användning av AI/språkmodeller i varje specifik uppgift.
6. planera uppgifter i vilka elever/gymnasiestuderande inte kan fuska genom att använda AI/språkmodeller.

Fusk med hjälp av AI

Om en text som skapats av AI/en språkmodell presenteras som om den skulle vara skriven av eleven/gymnasiestuderanden själv är det fusk på motsvarande sätt som plagiering (se för grundläggande utbildningens del *Disciplinära åtgärder och åtgärder för att trygga säkerheten* och gymnasiet del *Plan för användningen av disciplinära åtgärder och förfaringssätt*).

Ikraftträdande och uppföljning

Dessa riktlinjer träder i kraft från läsårstarten 9.8.2023.

Riktlinjerna utvärderas, uppdateras och specificeras vid behov i och med att erfarenheterna av AI ökar.

Vasa övningsskola 8.6.2023

Dessa riktlinjer bygger på Åbo Akademis prorektors "riktlinjer för användningen av AI-baserade verktyg som del av studier och undervisning vid Åbo Akademi" från 7.2.2023. Dokumentet finns tillgänglig på Åbo Akademis intranet: <https://abofi.sharepoint.com/sites/intra-undervisa/SitePages/Alundervisningen.aspx> (kräver inloggning med ÅA-användarkonto).

HANDLEDNING

År 1, höst	År 1, vår	År 2, höst	År 2, vår	År 3, höst	År 3, vår
Kurs SH01: Jag som studerande i VÖS gymnasi- um (period 1)	Kursplanering inför nästa läsåår (feb-mars)		Kurs: SH02: Fortsatta studier, arbetsliv och framtid (vårtermin) Kursplanering inför nästa läsåår (feb-mars)		
		Ev. anmälan till studentexamen till vårens stud. skrivningar (nov)	Anmälan till höstens stud. skrivn. (maj)	Anmälan till vårens stud. skrivn (nov)	
Individuella samtal med studiehandledaren					
Fokus: Insikt Valkompetens i studierna (mars-april)		Fokus: Utsikt Stud.examen (april-maj)		Fokus: Framsikt Framtid (okt-dec)	
Individuella samtal med gruppHandledaren					
Fokus: Välbefinnande och gymnasie- identitet (nov-dec)		Fokus: Studieframgång (nov-dec)		Fokus: Exitsamtal (jan-feb)	
Inspirationstillfällen för framtiden					

Grupphandledare

Din grupphandledare är din kontaktperson som ger dig aktuell information och handleder dig i praktiska studieärenden. Grupphandledaren inbjuder dig varje läsåår till ett utvecklingssamtal där du får möjlighet att reflektera över skolframgång, trivsel, välbefinnande och annat relaterat till skolan.

Grupphandledaren sammankallar basgruppen till regelbundna träffar. I varje period finns det dessutom en TEMA-träff insatt där hela årskursen samlas kring ett aktuellt tema. Datum för TEMA-träffarna framgår i händelsekalendern.

Studiehandledare

Studiehandledaren handleder dig under dina gymnasiestudier när det gäller studiegången i allmänhet samt i val av ämnen och studieavsnitt. I studiehandledningen ingår grupphandledning, individuell handledning samt informations- och inspirationstillfällen som behandlar olika studie- och utbildningsrelaterade frågor. Studiehandledarna hjälper dig med planering, ämnesval, studentexamensplanering och ansökan till vidare utbildning.

Din egen aktivitet och delaktighet i din studieplanering är mycket viktig för ett lyckat slutresultat. Byten av studieavsnitt kan göras kontinuerligt under läsåret, du kan kontakta din studiehandledare via Wilma eller komma på individuell handledning. "Drop-in"-systemet fungerar vanligtvis bra, men du kan också beställa tid för ett individuellt samtal. Tidsbeställningen kan göras i Wilma.

Studiehandledningen omfattar två obligatoriska studieavsnitt. Dessa kommer att synas på ditt avgångsbetyg som avlagda studieavsnitt (A) efter att du har deltagit i de olika delmomenten som studieavsnittet kräver, dvs. närvaro vid informationstillfällen, deltagande i studiebesök och uppdatering av den individuella studieplanen Wilmer. För närmare detaljer angående studieavsnittens innehåll, se under "Läroplan" i Wilma.

Studiehandledarna **Nina Kallio** (grupperna 1A, 2A, 2B, 2C, 3A, 3B, 3C och 4A) och **Pia Lustig** (grupperna 1B, 1C, 1D, 1E, 2D, 2E, 3D och 3E). Pia har sitt arbetsrum i gymnasiet (R303) och Nina har sitt arbetsrum i Akademill (G406). Båda studiehandledarna är anträffbara, enligt överenskommelse, i båda byggnaderna.

Stöd och speciallärare

Gymnasierna fick en ny lag 1.8.2025 för **Stöd för lärande** och **specialundervisning**. Målet är att rätten till stöd stärks, samtidigt som den studerandes eget ansvar lyfts fram. Det är i första hand **ämneslärarna** som ger stöd i sina respektive ämnen. De samarbetar vid behov med speciallärarna och studerandevårdspersonalen. Det är också viktigt att vårdnadshavarna informerar gymnasiet om faktorer som har en central betydelse för att deras ungdom ska klara av studierna, även om den nya lagen är tydlig med att: *Den som antas till gymnasiet ska ha tillräckliga förutsättningar att klara av studierna som ingår i gymnasiets lärokurs.* (GLP2025 kap. 4.2.2). I ett gymnasium är det nämligen inte möjligt att avvika från lärokursernas mål.

Studerande som har svårt att klara av sina studier har rätt till stöd eller till specialundervisning. Det gäller även studerande som tillfälligt har hamnat efter i studierna eller som redan från tidigare har ett beslut om specialundervisning alternativt som behöver ett sådant beslut för att klara studierna. Ett sådant beslut kan bli aktuellt exempelvis på grund av funktionsvariation, svår livssituation eller konstaterade inlärningssvårigheter.

Rätten till stöd gäller inte studerande som frivilligt har missat undervisning, exempelvis på grund av privat resa eller om hen olovligt har varit frånvarande från undervisningen.

Till speciallärare **Anne Uppgård** kan du vända dig om du märker att du har svårt att klara av studieteknik och lärande på egen hand. De ger också stöd för lärandet, ifall ämneslärares stöd inte ett tillräckligt eller möjligt. Kör det ihop sig i din studievardag kan du också få hjälp med att planera din vecka så du fixar både studier, läxor och fritid på ett hållbart sätt. Har du läs- och skrivsvårigheter, eller behöver reda ut ifall du har sådana svårigheter, ska du också ta kontakt med en speciallärare så fort som möjligt. Anne hittar du i R101/våning 1 och i Academill. Knacka på eller boka tid via Wilma.

- Studerande i årskurs 1 deltar i en läs- och skrivtestning i samband med kursen Studiehandledning 1. Då ges också information om vanliga stödåtgärder.
- Studerande med de lägsta värdena i den screeningen får ett erbjudande via Wilma om fördjupad, individuell kartläggning. Utredningarna behövs som grund ifall det blir aktuellt med någon form av specialarrangemang i studierna.

Skolcoach

Till skolcoachen **Camilla Rogaszewska** kan du vända dig och prata med om frågor som är aktuella för dig. Skolcoachen samarbetar med skolans egna handledare och skolans studerandevård. Skolcoachen har sitt rum i R201 i gymnasiet (må-ons) och i rum G502b i Academill (to-fre).

Tutorerna

Tutorerna i skolan har som uppgift att stöda de nya studerandena och att jobba för trivsel och samvaro i skolan. Du kan vända dig till tutorerna i allehanda frågor.

STÖD FÖR LÄRANDE OCH SPECIALUNDERVISNING

I gymnasiet finns flera sätt att få hjälp med studierna. Det kallas **stöd för lärande** och kan ges av ämneslärare, speciallärare, studiehandledare och annan personal.

Vem kan få stöd?

Du har rätt till stöd om du:

- Har svårt att klara studierna
- Tillfälligt har halkat efter
- Har rätt till specialundervisning

Du får **inte** stöd om du frivilligt missat undervisning, t.ex. om du olovligt varit frånvarande eller på grund av en privat resa.

När och hur får man stöd?

- Stödbehovet bedöms redan på hösten under första studieåret och följs upp under hela gymnasietiden.
- Du kan själv ta initiativ till att få stöd – ju tidigare, desto bättre!
- Du är aldrig **tvungen** att ta emot stöd.

Hur får du information om stödet?

- Specialläraren informerar nya studerande i kursen SH01.
- Vårdnadshavare får info efter första perioden.
- Du hittar också information på Wilma och via dina ämneslärare.

Hur fungerar stödet?

- Ämnesläraren beaktar stödbehov vid planeringen och genomförandet av lektionerna samt ordnar stödundervisning t.ex. för att stärka studieteknik eller studiefärdigheter i ett ämne, under lektionstid och vid behov utanför lektionstid.
- Specialläraren hjälper dig med studieteknik, planering och struktur.
- Studiehandledaren kan justera ditt schema för att göra studierna mer hanterbara.

Exempel på stöd:

- Individuellt stöd eller stöd i smågrupp av ämneslärare
- Stödstugor utanför lektionstid (t.ex. Skriv-, Språk-, Läs-, Räkne- eller andra aktuella stödstugor)
- Individuellt stöd alternativt stöd i smågrupp av speciallärare
- Samundervisning med ämnes- och speciallärare
- Anpassningar i schema eller studietid

Vad är specialundervisning?

Specialundervisning är ett mer **djupgående stöd** som ges under längre tid. Den riktar sig till dig som har konstaterade inlärningssvårigheter, funktionsvariation, sjukdom eller andra jämförbara orsaker, t.ex. svår livssituation.

Specialundervisning kan handla om mer ingående träning av studieteknik och arbetsstrategier, stöd för tidsplanering, mer självständiga och målinriktade studier.

Hur beslutas om specialundervisning?

Från och med augusti 2025 krävs ett **förvaltningsbeslut** för att få specialundervisning. Beslutet baseras på:

- Observationer från lärare, handledare och/eller vårdnadshavare
- Testresultat i läsning, skrivning och matematik
- Samtal med dig (och vårdnadshavare om du är under 18)
- Information från elevvården eller andra experter

Rektorn granskar underlaget och skickar det vidare till ledande rektor som fattar beslutet.

Dokumentation och uppföljning

- Beslutet antecknas i din plan för **Stöd för lärande**.
- Studerande ger samtycke till att lärarna ser en blå "info-boll" i Wilma som visar att du har rätt till stöd.
- Stödinsatser dokumenteras av lärarna i Wilma.
- Planen kan vara till nytta om du behöver **specialarrangemang** i studentexamen, t.ex. längre provtid eller avskilt provrum.

⇒ Utförligare information hittar du i planen för stöd för lärande och specialundervisning, som hittas på Anslagstavlan i Wilma.

Stöd för framgång		Processbeskrivning av stöd för lärande	
STEGET 1. FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER		STEGET 2. ÖRO ÖVER HUR STUDIERNAS FRAMSKRIDER	
Ämneslärare - Antecknar kontinuerligt frånvaro - Handleder den studerande i ämnet - Läraren följer regelbundet med hur studierna framskrider för den studerande - Inom ämnesgruppen förs samtal vid periodbyte om förebyggande åtgärder för enskilda studerande Grupphandledare - Grupphandledaren följer regelbundet upp sin grupp och har regelbundna möten med basgruppen - Grupphandledaren deltar i grupphandledarmöten - Grupphandledaren antecknar i Dialogloggen i Wilma Hela skolan handleder - Genom välkomstbrev, brev till vårdnadshavare, kvällar för vårdnadshavare stärker skolan samarbetet med hemmen - Gruppen för gemensam studerandevård stärker de studerandes delaktighet, livskraftighet och sociala samhörighet - Personalen ingriper vid all slags oro		Ämneslärare - Om den studerande varit frånvarande 1-3 gånger från samma studieavsnitt eller om oro väcks över hur den studerandes studier framskrider – kontakta den studerande, diskutera situationen och bokför mötet. - Om oron fortsätter efter kontaktagandet informerar ämnesläraren grupphandledaren - Erbjud studerande stödåtgärder vid behov - Enligt den studerandes utgångsläge handleds studerande till studerandevården, skolcoachen, studiehandledare eller speciallärare Grupphandledare - Efter att ämnesläraren har kontaktat grupphandledaren för grupphandledaren för fortsatt diskussion med den studerande. Diskussionen antecknas i Dialogloggen i Wilma. - Om frånvaro/oro fortsätter kontaktar grupphandledaren vårdnadshavare via Wilma (färdig botten i Wilma på Anslagstavlan under Bestående notiser) - Enligt den studerandes utgångsläge handleds studerande till studerandevården, skolcoachen, studiehandledare eller speciallärare	
STEGET 3. ÖRO ÖVER HUR STUDIERNAS FRAMSKRIDET ÖKAR		STEGET 4. ÖRO ÖVER ATT STUDIERNAS INTE FRAMSKRIDER ÄR STOR	
Ämneslärare - Ämnesläraren försätter att följa upp frånvaron i Wilma och håller grupphandledaren uppdaterad om frånvaron fortsätter Grupphandledare - Fortsatt hålla kontakt med den studerande vid fortsatt frånvaro/ om studierna inte framskrider - Konsultera vid behov studerandevården, studiehandledare eller speciallärare beroende på situation - Bjud in den studerande till ett möte i vilket de personer som är viktiga med tanke på den studerandes situation deltar. Fråga studerande om tillstånd att bjuda in vårdnadshavare. Meddelandemall finns i Wilma, på Anslagstavlan under Bestående notiser. - Samla inför mötet ämnesspecifik information om studerandes studieframgång från respektive ämneslärare - Diskutera på mötet vilka stödåtgärder kunde sättas in för att främja studierna och hänvisa vid behov studerande till studerandevårdens tjänster. - Expertgruppsmöte antecknas i Dialogloggen och bokförs i Memo i Wilma. - Kom överens om ett uppföljningsmöte där man kartlägger hurudan inverkan stödåtgärderna har haft på den studerandes situation - Om den studerande uteblir från mötet kontaktas den studerande och ett nytt möte bokas in. Det uteblivna mötet antecknas i Dialogloggen i Wilma. - Informera studerande om konsekvenserna av frånvaro (bristande kunskapsinhämtning, studiestödet kan justeras etc.)		Ämneslärare: - Ämnesläraren fortsätter att följa upp frånvaron i Wilma och håller grupphandledaren uppdaterad. - Ämnesläraren handleder den studerande för fullgörande av studieavsnittet, fall förutsättningar finns för fullgörande. Alternativt handleder ämnesläraren den studerande att gå om studieavsnittet vid ett annat tillfälle. Grupphandledare: - Konsultera studerandevården, om ingen kontakt kan fås med minderårig studerande och hans vårdnadshavare - Om den studerandes frånvaro fortsätter / stödåtgärder, ordna ett uppföljningsmöte om huruvida den studerandes studier kan fortsätta. I mötet deltar gymnasiet rektor och de personer som är relevanta med tanke på den studerandes situation - Säkerställ att vårdnadshavaren till en minderårig studerande känner till att uppföljningsmötet kommer att hållas Rector: - Diskutera om det finns förutsättningar för fortsatta studier - Säkerställ att de stödåtgärder som behövs har satts in och att det finns en sammanställning av samtliga stödåtgärder	
STEGET 5. FÖRUTSÄTTNINGAR SAKNAS FÖR FORTSÄTTA STUDIER TROTS STÖDÅTGÄRDER			
		Studiehandledare - Om det inte finns några förutsättningar för fortsatta studier, hänvisa den studerande till andra studier/ behövlig tjänst i samarbete med de sakkunniga som är viktiga med tanke på den studerandes situation - Säkerställ att en anmälan till den uppsökande ungdomsarbete görs. Vid behov hjälper kuratorn. Grupphandledare - Grupphandledaren håller exitsamtal i samråd med kurator och/eller studiehandledare. Rector - Beslut om att den studerande anses ha avgått	

STUDERANDEHÄLSA

Skolhälsovård

Till Hälsovårdaren kan du komma på en bokad tid eller så kommer du till sjukmottagningen utan tidsbokning.

Hälsovårdaren gör bland annat hälsoundersökning, ger vaccinationer, stödsamtal gällande måendet eller andra utmaningar du har i vardagen. Du kan komma till hälsovårdaren med vilket problem som helst oberoende om det är fysiskt eller psykiskt.

Olyckor som händer på skolvägen samt vård och information till studeranden som insjuknar under skoldagen, tar hälsovårdaren gärna hand om.

Hälsovårdaren har sitt rum i våning i Culturum, rum C106.

Hälsovårdare **Gunilla Gref** är anträffbar enligt följande:

Måndagar: kl. 8-16

Tisdagar: kl. 8-16

Torsdagar: kl. 8-16

Fredagar: kl. 8-14

Sjukmottagning dessa dagar kl. 8-9

Kontaktuppgifter: 040 6494808 / gunilla.gref@ovph.fi

Skolläkare

Ismael Halawa. Är på skolan varje tisdag. Tidsbokning görs via hälsovårdaren.

Studerandepsykolog

Johannes Nylund. Tidsbokning till studerandepsykologen görs via hälsovårdaren.

Kurator

Jimmy Sandbacka tel. 040 6604338.

På plats måndag och torsdag. Hittas i Culturum i rum C105.

Katja Andreasson, tel. 040 8282707

På plats fredag. Hittas i Culturum i rum C105.

Ta kontakt med skolkuratoren om du:

- önskar samtala med någon utomstående vuxen om dig själv, dina tankar och känslor eller dina val i livet just nu
- har funderingar kring hur det är i skolan, med kompisar eller hemma.

Föräldrar kan också ta kontakt med skolkuratoren om det finns en oro. Kontakten fortsätter sedan i samråd med studerande.

Skolkuratoren kan även vid behov hjälpa till med att få kontakt med studerandepsykologen. Ta kontakt via Wilma eller telefon (ring eller skicka meddelande). Kuratorsrummet finns bredvid skolhälsovårdaren i G-byggnaden.

Tandvård

Gymnasieeleverna i Vasa kallas till granskning och vård av tänderna på hösten under första året i gymnasiet. Då hinner man fullgöra vården innan eleven fyller 18 år. Även elever från andra kommuner har rätt till akut tandvård vid Vasa hälsocentrals tandkliniker enligt samma villkor. Då det gäller egentlig tandgranskning och vård uppmanas eleverna i första hand vända sig till hälsocentralen i den egna kommunen.

Tandklinik för Vasa övningsskolas gymnasium

Vasaesplanadens tandklinik

Vasaesplanaden 20B

Tel. 06 2189100

Mottagning: mån-tors: kl. 8-15
fre: kl. 8-12

OBS! Personer över 18 år, som utan att meddela om förhinder, uteblir från given tandläkartid debiteras 51,50 €.

FÖRSÄKRINGSÄRENDEN VID OLYCKSFALL

Ifall en olycka inträffar under skoldagen och du behöver uppsöka läkarvård endera under eller efter skoldagen pga skadan är det viktigt att du kommer ihåg att be om att **fakturan skickas till din hemadress.**

Efter att du fått fakturan och den är betald för du den samt blanketten *anmälan om olycksfall* till byråsekreterare Lena, våning 3 i R-byggnaden.

Kostnaderna ersätts sedan eventuellt av skolans försäkringsbolag.

NÄRVARO OCH FRÅNVARO

Närvaroplikt

Enligt gymnasielagen ska en studerande delta i undervisningen som skolan ordnar, ifall hen inte har befrielse från den. (Gymnasielagen 714/2018, §25)

Detta betyder att då du har valt att avlägga ett studieavsnitt genom att delta i undervisningen gäller obligatorisk närvaro. Förhållningsregler som gäller i arbetslivet kan även tillämpas på skolarbetet, du förväntas vara närvarande och punktlig. Vid för stor frånvaro och absens av prestationer/delprestationer kan studieavsnittet bedömas som ofullständigt och studerande bör endera komplettera eller gå om studieavsnittet.

En studerande får ha högst fem lovliga frånvaron från ett studieavsnitt för att studieavsnittet ska kunna bedömas och godkännas. Vid särskilda omständigheter, t.ex. långvarig sjukdom, kan läraren ge extraarbete genom vilket studerande kan kompensera en större frånvaro. Vid olovlig frånvaro diskuterar ämnesläraren med den studerande och den studerandes grupphandledare om frånvaron. Grupphandledaren ger den studerande en tillsägelse. Upprepad olovlig frånvaro (d.v.s. två olovliga frånvaron) leder till att studieavsnittet inte bedöms. Som olovlig frånvaro räknas all frånvaro förutom frånvaro p.g.a. sjukdom eller olycksfall samt frånvaro om studerande beviljats lov i förväg (i detta ingår när studerande representerar skolan).

En läropliktig anses ha förlorat sin studierätt senast en månad efter att han eller hon sista gången har deltagit i undervisningen. Innan en läropliktig anses ha avgått ska utbildningsanordnaren meddela den läropliktige samt dennes vårdnadshavare att den läropliktige kan anses ha avgått, om han eller hon inte deltar i undervisningen. (Gymnasielagen 714/2018, §24)

Sjukfrånvaro

Sjukanmälan sker i Wilma före första lektionen, vilken börjar kl. 8:10. Inga sjukanmälningar godkänns i efterskott. Dina frånvarotimmar bokförs i Wilma.

SJUKANMÄLAN	
Omyndiga studerande	Vårdnadshavare sjukanmäler den studerande i Wilma.
Myndiga studerande	Om du är myndig kan du själv sjukanmäla dig.

Beviljad ledighet

Giltig orsak till frånvaro är sjukdom eller representationsuppdrag för skolan. Representationsuppdrag betyder att du är frånvarande för att delta i annan verksamhet som är godkänd i skolans läsårsplan och det tar läraren hänsyn till. Rektor, grupphandledare eller ämneslärare kan bevilja dig rätt till frånvaro av andra orsaker, men då måste du lämna in en skriftlig anhållan på förhand (blankett finns i Wilma under Utskrifter).

Frånvaro som omfattar 1-3 dagar beviljas av grupphandledaren, längre tids frånvaro beviljas av rektor. Anhållan görs på en skild blankett som finns i Wilma under Ansökningar och beslut.

OBSERVERA!

Det hör till den studerandes skyldighet att diskutera med respektive ämneslärare innan en frånvaroanhållan lämnas in!

Ogiltig frånvaro kan leda till att ditt studieavsnitt förfaller. Ämnesläraren/studerande kan konsultera rektor vid oklara fall.

Lektioner för övningskörningen för körkort får inte placeras under lektionstid. Endast den s.k. "halkkörningen", "uppkörningen" samt teoriprovet får av praktiska orsaker försiggå under lektionstid.

LEDIGHETENS LÄNGD	VEM BEVILJAR	DEADLINE
En lektion – tre dagar	Grupphandledaren	Senast en vecka innan
Fyra dagar – ett år	Rektorn	Senast två veckor innan

Privata resor

På grund av den intensiva studietakt som finns vid ett gymnasium påverkar en längre frånvaro studierna. De studerande förväntas sköta sina ärenden på egen tid, men vägande orsaker för ledighet är t.ex. körprov, halkbanekörning, uppbåd, läkarbesök, tävlingsresor, träningsläger eller studier utomlands. För förvärvsarbete och körlektioner beviljas inga ledigheter.

Frånvaro för resor under provveckor

Under provveckor är det av största vikt att studerande deltar i alla planerade prov. Att vara bortrest under denna period (den s.k. provveckan) försvårar studiegången avsevärt, då det påverkar möjligheterna att fullfölja studieavsnittet enligt plan. Vi avråder därför starkt från att boka resor under provveckor.

Om en studerande missar ett prov ges i regel möjlighet att skriva det vid ett omtagningstillfälle (som infaller efter avslutad provvecka). Vid detta tillfälle kan dock endast ett prov genomföras. Det innebär att om den studerande har missat flera prov (ofta 5–6 prov under en provvecka), finns inte praktiska möjligheter att ta igen alla de prov man varit frånvarande från inom ramen för omtagningen för perioden i fråga.

Följden kan bli att studieavsnittet inte kan slutföras inom den planerade tidsramen för studierna, vilket eventuellt kan förlänga studietiden vid gymnasiet och senarelägga studentexamen för den studerande. Det är därför mycket viktigt att planera sitt deltagande i utbildningen så att frånvaro under provveckor undviks.

Skolan kommunicerar i god tid tidpunkten för läsårets provveckor.

IT-RELATERADE FRÅGOR

Vid Vasa övningsskolas gymnasium finns möjlighet att få hjälp med IT-relaterade frågor av Dan Grönberg och Andreas Sundstedt. Eftersom Vasa övningsskolans gymnasium hör till Åbo Akademi, är IT-infrastrukturen till en del samma som vid ÅA (virusprogram, hur anskaffningar görs, programlicenser, installationer, uppdateringar till datorerna bl.a.)

Viktiga inloggningar

Som studerande vid Vasa övningsskolas gymnasium är det viktigt att du åtminstone har följande inloggningar i användning:

- **Wilma-inloggning.** Används för att logga in till Wilma på webben (<https://vos.inschool.fi/>) och i Wilma-appen. Wilma inloggningen används också som MPASSid för inloggningen till vissa e-läromedel och lärplattformar (t.ex. lärplattformen itsLearning (<https://vi7.itslearning.com/>)). MPASSid är en nationell identifieringstjänst som upprätthålls av Utbildningsstyrelsen. Vid problem med inloggningen till Wilma, kontakta kansliet.
- **ÅA-användarkonto.** Används för att ta i bruk din dator som du då lånar av skolan och för att logga in till skolans Wifi-nätverk, Microsoft 365 (<https://login.microsoftonline.com/>) och skolans e-post (<https://exchange.abo.fi/>). Vid problem med inloggningen till ÅA-användarkontot, kontakta ICT-service.

Utöver dessa kan även andra olika tjänster, plattformar och e-läromedel användas i olika ämnen. Mera information fås i så fall av ämneslärarna i respektive ämne.

Samtliga länkar hittas lätt även på skolans webbsida.

IT-instruktör

Dan Grönberg och Lena Ståhl fungerar som en länk mellan ICT-service vid Åbo Akademi och användarna vid gymnasiet. När det uppstår problemsituationer, i sådant som är ÅA relaterat inom IT vid gymnasiet, så kan de hjälpa dig. Det kan handla om t.ex.:

- Problem med datorn
- Problem med inloggning eller lösenord till Microsoft 365
- problem med Microsoft 365
- problem med uppkoppling till det trådlösa nätet (eduroam)

Studerande är välkomna in till rum R104 för att testa abitti innan prov.

Utrymme: Rum R104

Dan Grönberg/Lena Ståhl är anträffbara:

Må-to kl. 8-15 (stängt 12-13 för lunch)

Fre kl 8-12

IT-pedagog

Andreas Sundstedt kan hjälpa till om studerande stöter på problem med Abitti (både då det gäller kursprov och studentexamensprov) eller Itslearning. Studerande kan också vända sig till Andreas ifall de behöver råd kring andra tjänster, plattformar och e-läromedel som används i skolan.

Ta helst kontakt med Andreas via Wilma eller via e-post andreas.sundstedt@abo.fi. Andreas har sitt arbetsrum i Lyceumbyggnadens fjärde våning.

Användning av artificiell intelligens (AI) i studierna

Vasa övningsskola vill uppmuntra till en aktiv och medveten användning av ny teknik och artificiell intelligens som stöd i både undervisning och lärande. Användning av AI förutsätter dock att skolans riktlinjer samt gällande juridiska och etiska regler följs. Våra AI-riktlinjer finns publicerade på skolans webbplats: <https://www.abo.fi/vos/ai/>

Tillgång till läromedel efter avklarad studentexamen

I samband med att du erhåller ditt examensbetyg kommer dina användaruppgifter att arkiveras i skolans studeranderegister, vilket innebär att du mister tillgången till den abo.fi e-postadress och din Wilma-inloggning vid Vasa övningsskola. Det här medför även att du inte längre kan logga in till läromedel som kräver MPASS-inloggning och du kan eventuellt också mista tillgången till läromedel där du använt din abo.fi e-postadress som användarnamn.

Om du vet att du kommer att skriva flera studentexamensprov efter att du fått din examen, kan du följa instruktionerna nedan för att fortsatt ha tillgång till de digitala läromedelslicens du använt i skolan och som du behöver för att förbereda dig för kommande studentprov. Observera att licenserna kan gälla olika länge beroende på när du tagit läromedlet i bruk.

Obs! Du behöver göra följande innan dina användarkonton stängs.

Schildts & Söderströms läromedel (Sets) <https://www.laromedel.fi/>

Du har fortfarande tillgång till Gymnasiebanken ABI så länge licensen gäller. Din inloggning ändras inte utan du loggar in med samma användarnamn och lösenord som du använde före avklarad examen.

Ditt användarnamn är fortfarande din **abo.fi e-postadress**. Lagg märke till att inloggningen fungerar, men inte e-postadressen. Du kan därför inte återställa ditt lösenord.

Studeo

Om du använder MPASS-inloggning till Studeo, följ instruktionerna nedan. Om du har ett vanligt Studeo-konto (ej MPASS) behöver du inte göra några ändringar för att fortsätta använda Studeos läromedel.

Steg 1

1. Logga in till <https://www.studeo.fi/> med din MPASS inloggning.
2. Klicka på profil-ikonen nere till vänster.
3. Välj pennan uppe till höger för att redigera dina uppgifter.
4. Byt din e-postadress till en privat e-postadress och spara uppgifterna.

Steg 2

1. Skriv ett mejl till info@studeo.fi där du ber Studeo om följande:

"Jag är studerande vid Vasa övningsskolas gymnasium och jag har loggat in till Studeo via MPASS. Men jag vill nu ändra till direkt inloggning. Jag har redan ändrat min e-postadress till din.epostadress@nnn.com i profilinställningarna."

2. Vänta sedan på att du får bekräftelse på ändringen från Studeo.

Otavas läromedel - <https://studerande.otava.fi/>

Hälsning från Otava läromedel:

"Vi rekommenderar de som blir studenter att skriva in en alternativ e-postadress i Studerandes värld (i de personliga profilinställningarna). När de har gjort det kommer de in med sin alternativa/privata mejladress och har på så sätt tillgång till alla sina aktiva licenser i Studerandes värld om och då de behöver dem för att skriva om prov i höst."

OBS! Det är möjligt att själv förlänga utgångna digilicenser med tre månader utan kostnad. Licenserna förlängs i Studerandes värld. Licensen för en digiprodukt går att förlänga bara en gång under gymnasietiden. Förlängningen måste göras inom 30 dagar efter att licensen löpt ut.

Mera info finns här: <https://utbildning.otava.fi/instruktioner/att-forlanga-glp21-digilicenser/>

STUDERANDEKÅR

Övningsskolans studerandekårsstyrelse består av invalda elever, både från den nationella och den internationella linjen i gymnasiet. Styrelsen jobbar aktivt tillsammans med lärare för att främja ett nära samarbete mellan studerande och personal. De invalda eleverna representerar även ungdomarnas röst i andra styrelser och viktiga frågor, där de studerandes intresse alltid ligger som grund. Möten hålls regelbundet och olika aktiviteter för skolan ordnas, bland annat temadagar.

Vid inledningen av varje läsår hålls ett val, där frivilliga från årskurs 1 får ställa upp. Resten av skolan röstar sedan och några elever får då förtroendet att ingå i styrelsen, där man får sitta tills ens tid i gymnasiet är över. Olika poster väljs internt, bl.a. ekonomiansvarig och ordförande samt sekreterare.

GYMNASIETS AVGÅNGSBETYG

Ditt studieprogram bör omfatta minst 150 studiepoäng. Alla obligatoriska studieavsnitt och minst 20 studiepoäng nationella valfria studier måste ingå i studieprogrammet, därutöver kan du avlägga övriga valfria studier och gymnasiediplom. Till gymnasiets lärokurs räknas utöver obligatoriska och nationella valfria studier endast sådana studier som den studerande avlagt med godkänt resultat. Efter slutfört studieprogram erhåller du avgångsbetyg.

Det är inte möjligt att i efterhand stryka obligatoriska studier eller nationella valfria studier som den studerande avlagt med godkänt resultat.

Vitsorden för lärokursen i ett läroämne fastställs genom det aritmetiska medeltalet av vitsorden i enlighet med studiepoängen för de obligatoriska och nationella valfria studier som den studerande slutfört. För att avlägga lärokursen i ett ämne med godkänt resultat ska den studerande avlägga största delen av studierna i läroämnet med godkänt vitsord. I de obligatoriska och de nationella valfria studierna får den studerande högst ha underkända vitsord enligt följande:

STUDIEAVSNITT (obligatoriska och nationella valfria studier som studerande avlagt)	TILLÅTNA UNDERKÄNDA
2-5 studiepoäng	0 studiepoäng
6-11 studiepoäng	2 studiepoäng
12-17 studiepoäng	4 studiepoäng
18 studiepoäng eller mer	6 studiepoäng

På avgångsbetyget anges vilka ämnen du läst, antalet studiepoäng som avlagts i läroämnena och vitsordet i varje läroämne med ord och siffror (exempel berömliga 9) eller enbart att läroämnet avlagts med godkänt resultat (avlagd A).

Studiehandledning bedöms med en anteckning om avlagda studier (A). Den studerande kan på egen begäran få en anteckning om avlagda studier i gymnastik och sådana läroämnena inom vilka den studerande har avlagt lärokurs med en omfattning på endast två (2) studiepoäng samt inom valfria språk, ifall den lärokurs som den studerande har avlagt i språket omfattar högst fyra (4) studiepoäng. Detta innebär alltså att vitsord ej skrivs ut, om du anhåller om detta. Då antecknas studierna som avlagda. Anhållan ska inlämnas inom april månad det år avgångsbetyget hämtas ut.

Höjning av vitsord genom särskilt förhör

Om en studerande i ett särskilt förhör visar större mognad och behärskar läroämnet bättre än vad vitsordet i ämnet som baserar sig på vitsorden för studieavsnittens skulle förutsätta, ska vitsordet höjas. Detta särskilda förhör kan bestå av såväl muntliga som skriftliga prestationer och görs i regel direkt efter studentskrivningarnas slut eller senast inom april månad det år avgångsbetyget hämtas ut. Vitsordet som du erhåller vid detta höjningstillfälle kan höja ditt slutvitsord. *Anmälan görs direkt till ämnesläraren senast 22.4.2025.*

STUDENTSKRIVNINGAR

⇒ Observera att upplägget på studentskrivningarna ändrar från hösten 2029. Info om detta i nästa kapitel!

Studentskrivningarna kan avläggas vid en, två eller tre på varandra följande skrivomgångar. Du anses ha påbörjat avlägga studentexamen när du första gången anmäler dig till ett studentprov. Efter avlagd examen kan du komplettera din examen med nya prov samt försöka höja tidigare avlagda prov.

Studentexamen innehåller minst fem prov. Provet i modersmål och litteratur är obligatoriskt för alla. De övriga ämnena väljs ur följande ämnesgrupper:

- provet i det andra inhemska språket,
- provet i ett främmande språk,
- matematikprovet
- ett realämnesprov

Du behöver välja prov ur **minst tre av de olika grupperna** ovan. Minst ett prov måste bygga på den **långa lärokursen** (ex. MAA, EnA, FinA, FIM).

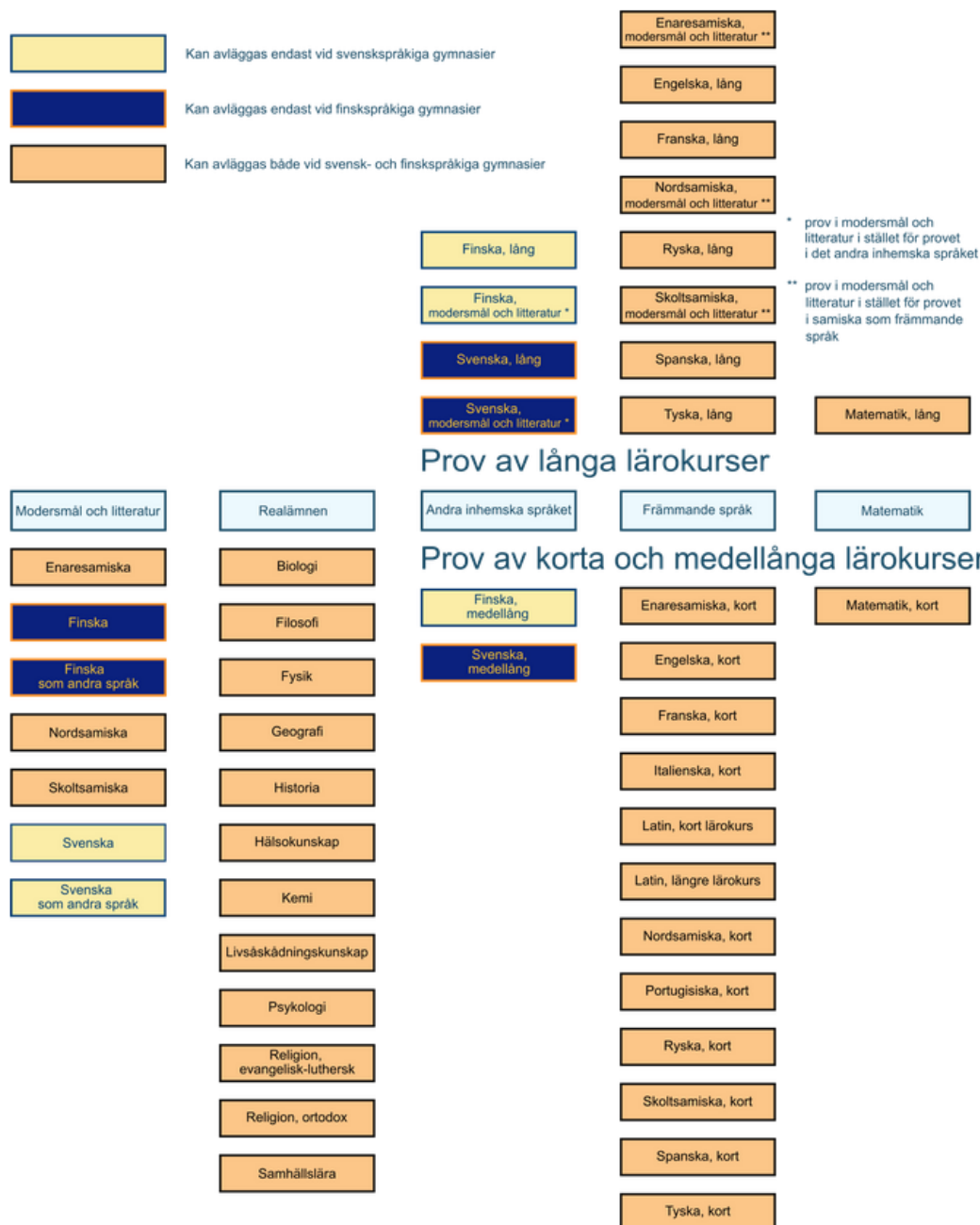
Realämnesprov ordnas i religion, livsåskådningskunskap, psykologi, filosofi, historia, samhällslära, fysik, kemi, biologi, geografi och hälsokunskap.

Studerande kan dessutom avlägga ett eller flera extra prov utöver de fem prov som krävs för examen. Om den studerande vill, kan hen avlägga prov av olika lärokurser inom ett och samma examensämne. Prov av olika lärokurser i samma ämne kan dock räknas med endast en gång, till exempel lång och kort matematik.

Om den studerande vill, kan hen avlägga prov av olika lärokurser inom ett och samma examensämne. Prov av olika lärokurser i samma ämne kan dock räknas med endast en gång, till exempel lång och kort matematik.

Av de fem prov som krävs för studentexamen kan högst ett vara ett prov i konst- och färdighetsämnen. Examinanden kan dock avlägga flera prov i konst- och färdighetsämnen under examen eller komplettera examen senare. Om examinanden avser att avlägga flera prov i konst- och färdighetsämnen, ska dessa genomföras vid olika examenstillfällen (till exempel höst och vår).

På bilden nedan presenteras studentexamens provämnerna i grupper. Grupperingen bygger på längden på lärokursen, gymnasietts undervisningsspråk och läroämnesgrupper.

Krav för att skriva ett studentprov

För att ha rätt att delta i studentproven i modersmål, andra inhemska språket, engelska, ämnesreal och matematik krävs att du har avlagt de obligatoriska kurserna i dessa ämnen. För att kunna delta i de korta språken krävs att du har läst minst tre kurser i respektive språk. Om du har lärt dig ett främmande språk (t.ex. genom utlandsvistelse) som ingår i studentexamen kan du delta i detta språk utan att avlägga kurser i ifrågavarande språk.

Fråga ämneslärare och studiehandledare om råd gällande studentexamensprov.

Anmälan

När du anmäler dig till studentexamensprov ska du uppge vilket/vilka prov du ska delta i, nivån på proven samt vilka prov du skriver som obligatoriska och som extra.

Du anmäler dig till proven i Wilma genom att fylla i Anmälan till studentskrivningar under Blanketter. Anmälan är bindande.

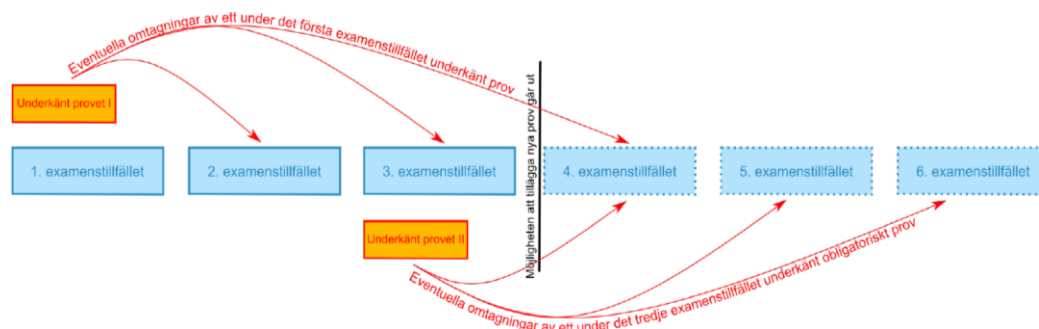
Studerande som omfattas av den utvidgade läroplikten kan anmäla sig avgiftsfritt till de fem första proven. De prov som följer på dessa fem är avgiftsbelagda.

Att göra om ett prov

Godkända prov får tas om utan begränsningar. Detta gäller alla examinander oavsett när de skrivit provet de tar om och oavsett om de tidigare tagit om provet eller inte. Ett godkänt prov kan också tas om utan begränsningar fastän examen ännu inte är färdig.

En examinand som slutfört studentexamen kan ta om ett underkänt prov utan begränsningar. Detta innebär att ett underkänt extra prov eller ett kompenserat obligatoriskt prov kan tas om utan begränsningar efter att examinanden blivit student.

Innan examinanden slutfört examen får ett underkänt prov tas om *tre gånger vid de tre examenstillfällena som följer direkt på det examenstillfälle då provprestationen underkändes*.

Att komplettera din examen

Efter att du har avlagt studentexamen kan du komplettera din examen med prov som du inte tidigare skrivit. Du kan också komplettera din examen genom att skriva en annan nivå av ett prov som du redan godkänts i din studentexamen. Inga tidsbegränsningar gäller för komplettering av studentexamen.

Vitsord i studentexamen och kompensation

Proven i studentexamen bedöms med följande vitsord. Poänggränserna för vitsorden justeras varje år.

VITSORD	
Laudatur	L
Eximia cum laude approbatur	E
Magna cum laude approbatur	M
Cum laude approbatur	C
Lubenter approbatur	B
Approbatur	A
Improbatur	I (underkänd)

Om du får underkänt i ett prov kan du genom kompensation möjligtvis ändå få studentexamen. Vitsorden för dina övriga godkända prov ger kompensationspoäng enligt följande:

POÄNG	
Laudatur	7 poäng
Eximia cum laude approbatur	6 poäng
Magna cum laude approbatur	5 poäng
Cum laude approbatur	4 poäng
Lubenter approbatur	3 poäng
Approbatur	2 poäng

Examinandens kompensationspoäng räknas ihop och 10 kompensationspoäng kompenserar det underkända vitsordet. Om examinanden har avlagt fler än fem prov beaktas vid beräkningen av kompensationspoängen den kombination av fyra prov som krävs för examen som ger den högsta kompensationspoängssumman. För extra prov ges inga kompensationspoäng.

Läs mera på: <https://www.ylioppilastutkinto.fi/sv/studentexamen>

NÅGRA PRAKTISKA SAKER

Händelsekalendern

Följ med skolans händelsekalender för att se avvikande tider, anmälningstider till omtagnings- och höjningstillfällen etc.

Studiekort

Studiekort beställer du själv via <https://www.frank.fi/sv/studentkort/>

Skollunch

Skollunch serveras kl. 11.45-13.00 varje dag. Vid varje lunch finns också ett vegetariskt alternativ. Du har en egen lunchtid i ditt schema. Följ den tiden för att minska köbildning.

Om du har ärenden som gäller mat/specialdieter ta kontakt med kökspersonalen så hjälper de gärna till!

Studiestöd

Då du fyllt 17 år har du möjlighet till studiestöd som utbetalas av FPA. Föräldrarnas och dina egna inkomster inverkar på beviljandet av studiestödet. Ansökan görs i FPA:s webbtjänst: www.fpa.fi.

Resestöd

Studerande som deltar i avgiftsfri utbildning kan få skolresestöd om skolresan är minst 7 kilometer i en riktning. För studerande som *inte* omfattas av den utvidgade läroplikten bör skolresan vara minst 10 km för att ansöka om skolresestöd. Ansökan görs i FPA:s webbtjänst: www.fpa.fi.

Bibliotek

I skolbyggnaden på Skolhusgatan på våning R3 finns ett bibliotek. Biblioteket upprätthålls i samarbete med Vasa stadsbibliotek, vilket innebär att man i biblioteket lånar med sitt *lånekort från Vasa stadsbibliotek genom att avläsa kortet i kortläsaren*. Lånetiden är en period (sex veckor).

I biblioteket finns även dagstidningar på svenska och finska.

VEM SKA JAG VÄNDA MIG TILL?

	Rector	Grupphandledare	Studiehandledare	Ämneslärare	Speciallärare	Byråsekreterare	Skolhälsovårdare	Skolläkare *	Studerandepsykolog *	Kurator	Skolcoach
Studier											
Byte av studieavsnitt			●								
I vilken ordning studier ska avläggas			●	●							
Handledning i studierna i ett ämne				●							
Uppföljning av studieframgång		●	●	●							
Göra en studieplan			●								
Vitsord som saknas				●		●					
Avbrytande av studieavsnitt			●	●							
Studentexamensplanering och anmälan			●	●		●					
Studier som avlagts annanstans			●								
Utbytesperiod i annan skola	●		●								
Stöd i studierna											
Läs- och skrivsvårigheter					●						
Svårigheter i studierna		●	●	●	●						●
Stöd för den egna inläringen				●	●						
Anhållan om specialarrangemang i studentexamen					●						
Sjukdom och frånvaro											
Oro för en medstudenter	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Problem med relationer, välmående och hälsa	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Anhållan om lov, 1-3 dagar		●									
Anhållan om lov, 4 dagar eller flera	●			●							
Fortsatta studier			●								
Praktiska frågor											
Praktiska frågor		●				●					
Intyg						●					

"stor boll" = huvudansvarig

"liten boll" = medansvarig

* kontakt och bokning sker via skolhälsovårdaren

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]